

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARĖS JUSTĖS STONKUTĖS

2023 m. rugsėjo 7 d. Nr. D8-2079
Kretinga

Kretingos rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Komisija), sudaryta iš: Komisijos pirmininko Vaido Kuprelio, narių: Dalios Bieliauskienės, Simo Končiaus, Vilmos Preibienės, Violetos Turauskaitės ir Vitalijos Valančiutės, sekretoriaujant Kretingos rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) Bendrojo skyriaus vyr. specialistei Redai Pilelienei, vadovaujantis Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T2-80 „Dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – Nuostatai), 2023 m. rugpjūčio 8 d. Komisijos posėdyje pagal kompetenciją įvertino Kretingos rajono savivaldybės tarybos nario Giedriaus Petreikio 2023-08-03 pateiktą raštą Reg. Nr. D13-468 „Pranešimas dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos narės Justės Stonkutės viešo pasisakymo“ (toliau – Pranešimas).

Minėtame posėdyje Komisija vienbalsiai (už – 6) priėmė sprendimą pradėti tyrimą pagal gautą Pranešimą.

Pavedimo turinys

Etikos komisija 2023 m. rugpjūčio 8 d. Komisijos posėdyje pagal kompetenciją svarstė Pranešimą „Dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos narės Justės Stonkutės viešo pasisakymo“, kuriame prašoma atlikti tarybos narės Justės Stonkutės elgesio tyrimą, ar tokiu savo pasisakymu J. Stonkutė nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse numatytų politikų elgesio principų, tokių *kaip pagarba žmogui ir valstybei, sąžiningumas, padorumas, pavyzdingumas*.

Vertinimo dalykas

Tyrimo dalykas tarybos narės Justės Stonkutės veiksmų, parašytame komentare 2023 m. birželio 28 d. publikuoto įrašo socialiniuose tinkluose „Facebook“ grupėje „Mūsų Kretinga“ tinklo vartotojui pasidalinus naujienų portalo „Lrytas.lt“ publikacija pavadinimu „Tarp Kretingos kanceliariinių išlaidų pribloškiantys įrodymai apie mero A. Kalniaus susižertus didžiulius pinigus“ (<https://www.facebook.com/groups/1242365602576081/permalink/3245525878926700/>), atitiktis Kodekso, patvirtinto 2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. X-816 Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu 4 straipsnio, *pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo* principams.

Pažymėtina tai, kad teiginiu parašytame komentare: „*kolegos, kurie ir pasistengė užpirkti šitą straipsnį*“, galimai atskleista tiesos neatitinkanti informacija ir taip galimai pažemintas kolegų orumas, taip sumažintas pasitikėjimas valstybe ir jos institucijomis, taip galimai pakenkta Kretingos rajono savivaldybės tarybos reputacijai ir autoritetui, galimai nesilaikyta visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų, ir taip galimai pažeisti aukščiau išvardinti Kodekso principai.

Atkreiptinas dėmesys, kad Pranešime taip pat buvo prašoma, kad:

- nustatytus jog tarybos narė J. Stonkutė pažeidė Lietuvos valstybės politikų elgesio kodeksą, bei įtarus, jog buvo padaryti galimi LR CK ar LR BK kodeksų pažeidimai, perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigoms, kaip numatyta Kretingos rajono savivaldybės Etikos komisijos nuostatų 23.6 punkte;

- nustačius, kad J. Stonkutė savo pasisakyme paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją ne apie Kretingos rajono savivaldybės tarybą, o konkretų tarybos narį, šį narį informuoti apie J. Stonkutės elgesį ir priimtą etikos komisijos sprendimą.

Vadovaudamiesi Komisijos nuostatais, kitais teisės aktais, Komisijos nariai 2023 m. rugpjūčio 8 d. vykusiame Komisijos posėdyje išsakė savo pozicijas, motyvus ir pažymėjo, kad tai nepatenka į jos kompetencijos ribas:

- Vietos savivaldos įstatymo 8 straipsnio 9 punktą nurodo, kad už asmens įžeidimą ar šmeižtą, už asmens garbę ir orumą žeminančios ir tikrovės neatitinkančios informacijos paskleidimą tarybos narys atsako įstatymų nustatyta tvarka. Asmenims dėl galimo šmeižto, garbės ir orumo įžeidimo rekomenduojama kreiptis į teismines institucijas LR Civilinio arba LR Baudžiamojo proceso kodekso tvarka;

- LR civilinio kodekso 2.24 straipsnyje pažymima, kad asmuo turi teisę reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius garbę, orumą ir neatitinkančius tikrovės, taip pat atlyginti tokių duomenų paskleidimu jam padarytą turtinę ir neturtinę žalą.

Pateikta tyrimui medžiaga

2023-08-03 Komisija gavo Kretingos rajono savivaldybės tarybos nario Giedriaus Petreikio raštą Reg. Nr. D13-468 „Pranešimas dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos narės Justės Stonkutės viešo pasisakymo“.

2023-08-08 Komisijos posėdyje svarstytas darbotvarkės klausimas „Dėl gauto rašto svarstymo“. Komisijos nariai vienbalsiai nutarė pradėti tyrimą pagal gautą Pranešimą.

Vadovaudamasi Kodekso 7 straipsnio 8 dalimi (Valstybės politikas, kurio elgesys tiriamas, turi teisę: teikti Komisijai paaiškinimus, prašymus ir įrodymus; baigus tyrimą susipažinti su tyrimo metu surinkta medžiaga; dalyvauti Komisijos posėdžiuose) bei Nuostatų 8 punktu prašyta tarybos narės Justės Stonkutės iki 2023 m. rugpjūčio 28 d. pateikti Komisijai paaiškinimą raštu.

2023-08-23 Komisija gavo tarybos narės Justės Stonkutės paaiškinimus Reg. Nr. D13-508 „Rašytiniai paaiškinimai“ (toliau – Paaiškinimas).

Paaiškiniame pažymėta, kad Pranešime ir Kretingos rajono savivaldybės Etikos komisijos rašte 2023 m. rugpjūčio 10 d. Nr. (4.1.43)-D3-6001 (toliau – Raštas) išdėstytas kaltinimas yra deklaratyvus bei nepagrįstas, todėl išdėstyti kaltinimai turėtų būti atmesti bei konstatuojama, kad nebuvo pažeisti Kodekse nustatyti valstybės politikų elgesio principai. Paaiškiniame Komisijos prašoma konstatuoti, kad Kretingos rajono savivaldybės tarybos narė Justė Stonkutė nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų kodekso 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 punktų nuostatų/principų.

2023-09-04 vykusiame Komisijos posėdyje svarstytas darbotvarkės klausimas „Dėl pradėto tyrimo“ (tęstinis). Vykusiame komisijos posėdyje atkreiptas dėmesys, kad būtina skirti valstybės tarnautojus, darbuotojus dirbančius pagal darbo sutartis ir tarybos narius, politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus, politikus – taip pat atsižvelgti į pavaldumo santykius. Akcentuota, kad galimai straipsnyje minimi kolegos yra tarybos nariai – vieši asmenys, kurie turi mažiau privatumo, tačiau informacijos kiekis ir tipas, skelbiama privati informacija apie viešus asmenis turi prisidėti prie viešos diskusijos visuomenei svarbiais klausimais, skelbiant informaciją apie juos svarbu išlaikyti balansą tarp pagrįstos kritikos, informavimo apie visuomenei svarbius dalykus ir asmens žeminimo bei visuomenės smalsumo tenkinimo. Pažymėtina, kad informaciją skleidžiantis asmuo tikslingai nemeluotų, nežemintų asmens, nes tokiu atveju net ir apie viešą asmenį paskleidus informaciją galima atsakomybė, taip pat ir baudžiamoji. Minėtame komisijos posėdyje priimtas sprendimas.

Teisinis veiklos vertinimas ir motyvai

Etikos komisija vertina Savivaldybės tarybos nario atitiktį Kodekso nuostatomis. Valstybės politikai atitinka Kodekso 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą valstybės politiko sąvoką. Kodeksas jiems taikytinas visos apimties ir tiesiogiai.

Kodekso 4 straipsnio 1 punkte numatytas pagarbos žmogui ir valstybei principas reiškia, kad asmuo laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuomonei negali būti taikomi tiesos ir netiesos kriterijai, kadangi reikšti savo nuomonę yra viena iš konstitucinių žmogaus teisių. Taip pat nėra galimybės identifikuoti

kokie konkretūs asmenys minimi, nėra jokios realios galimybės, nei jokia neigiama informacija, kuri leistų daryti prielaidą apie nepasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.

Kodekso 4 straipsnio 3 punkte numatytas sąžiningumo principas reiškia, kad asmuo pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą. Frazės parašymas „*kolegos, kurie ir pasistengė užpirkti šitą straipsnį*“ niekaip nėra susijusi su situacija, kuomet koku nors būdu galima paveikti sprendimų priėmimą ar einamų pareigų vykdymu. Minėta frazė yra etiška, korektiška, neįžeidžianti, todėl nesutiktina, jog minėtos frazės parašymas reiškia nesąžiningą pareigų įėjimą, nesilaikant aukščiausių elgesio standartų.

Kodekso 4 straipsnio 5 punkte numatytas padarumo principas, reiškia, kad asmuo elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos.

Komisija pritarė tam, kad nėra jokių duomenų, jog tarybos narės Justės Stonkutės elgesys būtų pažeidęs institucijos, kurioje ji eina pareigas reputaciją ar autoritetą, ar būtų tyčia veikusi nesąžiningai taip, siekdama pranašumo siekimo ar būtų gavusi oficialią informaciją iš kurios siektų pelno.

Kodekso 4 straipsnio 6 punkte numatytas pavyzdingumo principas, reiškia, kad asmuo deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų.

Komisija pritarė tam, kad reikšti savo nuomonę yra konstitucinė teisė. Nuomonė parašyta taktiškai, neįžeidžiant vieno asmens, nenaudojant necenzūrinės leksikos. Todėl jokios dorovės, moralės ir etikos normos nebuvo pažeistos.

Etikos komisija, atlikusi tyrimą, išnagrinėjusi pateiktą tyrimui medžiagą, išdėsčiusi aplinkybes ir motyvus, atsižvelgdama į Kretingos rajono savivaldybės tarybos narės Justės Stonkutės 2023-08-23 raštą Reg. Nr. 508 „Rašytiniai paaiškinimai“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsnio 1 dalis 1 punktu, Kretingos rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų 20, 23.1, 25, 26 punktais posėdyje dalyvavusių Etikos komisijos narių balsų dauguma,

nusprendė:

1. Konstatuoti, kad Kretingos rajono savivaldybės tarybos narė Justė Stonkutė nepažeidė Kodekso 4 straipsnio 1, 3, 5, 6 punktų nuostatų/principų ar Tarybos, kurioje ji eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytų valstybės politikų elgesio principų ar reikalavimų.

2. Sprendimo kopija išsiunčiama Kretingos rajono savivaldybės tarybos nariams Giedriui Petreikiui, Justei Stonkutei bei Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

3. Sprendimas skelbiamas savivaldybės interneto svetainėje www.kretinga.lt.

4. Komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkas

Vaidas Kuprelis